

Hocamız Prof. Dr. M. Hikmet Altuğ Anısına

F. Şenocak

Kimileri vardır ne duymuş, ne konuşmuş, ne tanımış ve ne de görmüşsünüzdür; ama varlıklarını bilir, onları adeta sezer ve hatta yaşam sürecinde beraber olacağınızı düşünürsünüz.

1948 yılında stajyer teğmen olarak Gülhane Askeri Tıp Akademisi'nde bulunurken rotasyon sırası geldiğinde o zamanki deyimi ile kulak burun boğaz kliniği koridorlarını arşınlarken asistan odalarında, poliklinikte bazı anatomik planşlar ve operasyon tabloları görmüştüm. Bunlar anatomik olarak belki Dr. Netter'inki kadar sahih değildilerse de bir sanatkarın elinden çıktığını belirten rahatlık ve hatta güzellik taşımaktaydılar. Altlarında çok mütevazı bir imza: Dr. H. Altuğ.

Asistanlığımızın ilk aylarında Dr. H. Altuğ'un doçentlik imtihanına girdiğini ve sonra da doçent olduğunu duyduk. Daha sonraları KBB Cemiyeti'nin kanımca ilk defa düzenlediği milli

kongrede gördüm. Geçen yıllar içinde Çapa'daki KBB Kliniği'nde, Verem Savaş Derneği binasındaki aylık dernek toplantılarında gördüm ve tanıdım. Bu sıralarda bazı özel hastalarım için fikir alma fırsatları da yakalamıştım. Kulak Burun Boğaz Derneği Sekreteri olduğundan temas olanaklarımız artmıştı.

Doçent olma ütopyasına kapılınca kendisine bu arzumu açtım; uygun buldu, fakat bir tez hazırlamam hususunda yardım istediğimde "Tez konusunu bulmak, tezi hazırlamak doçentlik hüviyetine kavuşmada ilk aranacak ve olması gereken bir husustur" dedi. Bunun ne kadar doğru bir kural olduğunu günümüzdeki bilimsel enflasyonda çok açık olarak görmekteyiz. Doçentlik sınav jürisinde bulunmuş olması benim için unutulmayacak bir anıdır. Cerrahpaşa'da açılmasına önayak olduğu İkinci KBB Kliniği'ne doçent olarak

atanma isteğimi uygun görüp tasvip etti. Gereklili seçim işleminde sadece ilgili yönetmeliğin kuralları doğrultusunda hareket edip oyunu kullanmıştı.

Prof. Dr. Hikmet Altuğ'un Türk Kulak Burun Boğaz Bilim Dalı'na yaptığı hizmetler objektif olarak 1962 yılında neşretmeye başladığı Türk Otolarengoloji Arşivi ile başlar.

Halen, kanımca, Dirim Tıp Dergisi'nin yayım süresini geçmiş veya geçecektir. Herhalde yine en uzun ömürlü yegane tıp arşividir. Olgu bildirimleriyle başlayan yayınlar giderek yerini bilimsel çalışmalara, yeni ameliyat metodlarının tatbik ve sonuçlarını ortaya koyan yazılara bıraktı. Hocamızın tarihe olan büyük sevgi ve hürmeti ile geçmiş yılların ünlü KBB hekim ve hocalarını yeniden tanıtırken duyduğumuz kıymetleri de gözler önüne serdi. Türk Otolarengoloji Arşivi ülkemiz tıp literatürünü zen-

ginleştiren birçok genç meslektaşımızın bilimsel yazı hazırlamalarını da teşvik etti.

Prof. Dr. Hikmet Altuğ yaşantısının en erken çağlarından itibaren yazmaya ve öğretmeye başladı. Kulak burun boğazla direkt alakalı olarak “Burun ve Paranasal Sinüs Hastalıkları Ders Kitabı, Cerrahpaşa KBB Boğaz Kliniği Yıllığı ve Otolarengoloji Ders Kitabı” basılı eserleri arasındadır.

Kulak burun boğaz hekimliği artık bir bilim dalı olmuştu. Evvelce düzeltme imkanı bulamadığımız işitme kayıpları yeni operasyon metodları ile düzeltilir hale geliyor, boyun diseksiyonu ile en ilerlemiş larenks kanserlerine varılıyor, kronik kulak infeksiyonları türlü timpanoplastik operasyonlar ile düzeltilir duruma getiriliyor, bunlara bağlı işitme kayıpları onarılıyor, temporal kemik yoluyla kafa içine kadar uzanabiliyordu. Hocamız modern görüşleri yeni Cerrahpaşa Tıp Fakültesi'nin yeni Kulak Burun Boğaz Kliniği'ne getirdi.

Bir ara tavsamış bulunan Balkan tıp kongreleri çoğunlukla kendi kişisel gayretiyle yeniden eski bilimsel havasına kavuşmuştu. Bu vesile ile Yunanlı, Bulgar, Romen, Macar, Yugoslav ve Polonyalı meslektaşlarımızla buluşmak ve tartışmak olanağı bulmuştuk.

50'li yıllara kadar bir tek Kulak Burun Boğaz Cemiyeti vardı. Kanımca bunun ilk milli kongresi 1951 yılında yapılmıştı. 1970 yılında hocamız Cerrahpaşa Kulak Burun Boğaz Kliniği “Akademik Haftası” ismi altında bilimsel, ananevi bir toplantının temelini attı. Bu yıl 17.'si yapılan akademik hafta yıllarca, Türk Otolarengoloji Derneği'nin iki yılda bir tertiplendiği bir kültür ve bilim toplantısı oldu. Otolarengolojinin en klasik sorunlarından en akademik çalışmalara kadar türlü konuları içeren akademik haftaya dünyanın her ülkesinden iştirakçi ve dinleyici gelmişti. Akademik haftalarda birçok değerli genç arkadaşımızın tebliğde bulunmuş ve sonra kongre kitabında site edilen çalışmalarını ileri akademik kariyerlerinin basamak taşı olmuştur.

Hocamız Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Kulak Burun Boğaz Kliniği'nde, kanımca, ilk defa trans-palatal yol ile varma metodunu kullandı. Bu şekilde bazal fibroid ameliyatları, damak yarığı operasyonları başarı ile yapılmaya başlamıştı. Basit atrifik riniterde mukoza altına akrilik protez tatbiki ilk defa burada yapıldı. Herediter multipl telenjektazilerde (Osler hastalığında) kanayan septuma sağlam bölgelerden alınan mukoza emplantasyonu onun fikri ile düşünüldü. Başarılı sonuçlar alındı ise de doku bankamız bulunmadığından devam zorluğu ortaya çıktı. Bildiğim kadarı ile, kendi bilimsel inancı ve düşüncesiyle, ilk defa (belki de son defa) hemofilisi olan bir çocuğa anti-hemofilitik yöntemler kullanılarak tonsillektomi operasyonu yapıldı; mükemmel bir sonuç. Öncülüğü ile stapedektomi operasyonları kliniğimizde rutin hale sokulmuştu. Prof. Altuğ bu ameliyatı, ülkemizin çok bilinen başka bir fakülte hastanesine giderek bizzat yapıp gösterdi. Derin sualtı çalışmaları yapan amatör ve profesyonel kişilerde ortaya çıkan kulak sorunlarını teorik ve pratik olarak irdeledi. Talebe ve hatta asistanlar için çok gerekli olan Otolarengoloji Ders Kitabı kendi teşvik ve ısrarı ile basılma olanağı buldu.

Doğum, açılış günlerinde, düğünlerde konuşmak, bu vesile ile yazmak kolay ve keyiflidir. Kahramanları düşünmek, yazmak biraz da insanın egosunu tatmin ve onları anlatmaya duyulan gururun bir ifadesidir. Belki de onlar gibi olmak heyecanı da rol oynayacaktır.

İlim çıraqları, ustalarının bunu hangi koşullar altında geliştirdiğini, filizlenmesinde nasıl rol oynadıklarını unuttuğu anda yaparı değil yapıları da unuttur.

Tekrar etmekten bıkmayacağım: Modası geçmeyen sadece aşk şarkıları ve mehtap değildir. Sadece eski askerler unutulmaz değil, fakat ilim piyонерlerinin, öncülerinin de modası geçmez ve unutulmaz. Bırakalım isterse resimleri solsun, ama kendileri her zaman bütün parlaklıkları ve kişilikleri ile içimizde ve karşımızda duracaklardır.